

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**Центральноукраїнський державний
педагогічний університет імені Володимира Винниченка**

Кафедра прикладної математики, статистики та економіки

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Завідувач кафедри

прикладної математики, статистики
та економіки

Авраменко О.В.

«29» серпня 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Економіка підприємства

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Спеціальність/напрямок 015 Професійна освіта

(шифр і назва спеціальності)

Спеціалізація 015.17 Професійна освіта (Технологія виробів легкої промисловості)

(назва спеціалізації)

освітня програма Професійна освіта

(назва)

факультет фізико-математичний

(назва інституту, факультету, відділення)

форма навчання денна

(денна, заочна,)

(Шифр за ОПІ 2017 ОК20)

2019 – 2020 навчальний рік

Робоча програма Економіка підприємства
для студентів

(назва навчальної дисципліни)

за спеціальністю/напрямом 015 Професійна освіта

Розробники: Корецька Вікторія Олександрівна,
кандидат педагогічних наук, старший викладач

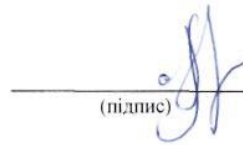
(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри прикладної математики,
статистики та економіки

Протокол від «29» серпня 2019 року № 1

Завідувач кафедри прикладної математики, статистики та економіки

(підпис)

Авраменко О.В.

(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність/напрямок, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 4	Галузь знань <u>01 Освіта/Педагогіка</u> (шифр і назва)	Нормативна (за вибором)
Загальна кількість годин – 120	Спеціальність/напрямок: <u>015 Професійна освіта</u> (шифр і назва) Спеціалізація: <u>015.17 Професійна освіта</u> <u>(Технологія виробів легкої промисловості)</u>	Рік підготовки – 3-й
		Семестр – 6-й
		Лекції – 22 год.
		Практичні – 18 год.
		Самостійна робота – 60 год
		Консультації – 20 год
		Вид контролю: екзамен

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета формування у студентів знань, навичок, світогляду, достатніх для ефективного ведення господарської діяльності підприємства; сприяння формуванню у студентів цілісної системи економічних знань, сучасного економічного мислення, надання їм знання стосовно методів економічного аналізу, без чого ускладнено прийняття та реалізація ефективних господарських та технічних рішень.

Завдання є: розуміння сутності, принципів, форм та видів підприємницької діяльності; усвідомлення передумов та організаційно-правових основ підприємницької діяльності в Україні; оволодіння методами, організаційно-економічними механізмами та інструментами здійснення підприємницької діяльності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати:**

- сутнісні характеристики та особливості підприємницької діяльності як форми господарювання;
- економічні та організаційно-правові передумови здійснення підприємницької діяльності в Україні;
- особливості окремих форм та видів підприємницької діяльності в Україні; основні економічні механізми та методи здійснення підприємницької діяльності.

вміти:

- орієнтуватися в нормативно-правовій базі з підприємницької діяльності в Україні;

- обґрунтовувати вибір виду та форми підприємницької діяльності;
- визначати галузь, цілі й завдання діяльності суб'єкту підприємництва;
- розраховувати загальні показники ефективності діяльності та використання окремих ресурсів;
- проводити економічний аналіз основних напрямів діяльності;
- розробляти основні розділи бізнес-планів.

Дисципліна спрямована на формування виробничо-технологічної

Загальні компетентності:

ЗК13. Усвідомлення особливостей енерго- та ресурсозбереження

Фахова компетентність:

ФК3. Здатність до аналізу техніко-економічних показників технологічних процесів у галузі легкої промисловості.

Програмні результати навчання:

ПРН4. Здійснювати аналіз техніко-економічних показників технологічних процесів у галузі легкої промисловості згідно спеціалізації.

КОМПЛЕКС ЗНАНЬ З ЕКОНОМІКИ ПІДПРИЄМСТВА

Для кваліфікованого виконання посадових обов'язків вчителя випускник університету (освітньо-кваліфікаційний рівень «бакалавр») має володіти комплексом знань з економіки і організації виробництва, до складу якого входять знання:

- теоретичних засад функціонування підприємства;
- складу матеріальних, трудових і фінансових ресурсів промислового підприємства;
- показників ефективного використання ресурсів промислового підприємства;
- механізму ціноутворення, форми оплати праці;
- основних показників господарської діяльності підприємства за видами економічної діяльності;

КОМПЛЕКС КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ З ЕКОНОМІКИ ПІДПРИЄМСТВА

Для кваліфікованого розв'язування типових задач професійної діяльності випускник університету (освітньо-кваліфікаційний рівень «бакалавр») має володіти комплексом компетентностей з економіки і організації виробництва, до складу якого входять наступні компетентності.

I. Загальні компетентності.

Інструментальні компетентності:

1. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
2. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
3. Здатність планувати та управляти часом.

Міжособистісні компетентності:

4. Навички міжособистісної взаємодії.
5. Здатність бути критичним і самокритичним.

Системні компетентності:

6. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу та встановлення взаємозв'язків між явищами та процесами.
7. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
9. Здатність розробляти проекти та управляти ними.

II. Професійні компетентності.

1. Здатність застосовувати науковий, аналітичний, методичний інструментарій для управління економічною діяльністю.
2. Здатність збирати, аналізувати та обробляти статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, які необхідні для розв'язання комплексних економічних завдань.
3. Здатність використовувати сучасні інформаційні технології та економіко-математичні методи і моделі для дослідження економічних та соціальних процесів.
4. Здатність формулювати професійні задачі у сфері економіки, вибирати належні напрями і відповідні методи для їх розв'язання, беручи до уваги наявні ресурси.
5. Здатність обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання.
6. Здатність застосовувати науковий підхід до формування та обґрунтування ефективних стратегій в економічній діяльності.
7. Здатність до визначення та обґрунтування вибору управлінських технологій, використання яких забезпечує ефективну економічну діяльність суб'єктів господарювання.
8. Здатність до виявлення, аналізу, структурування проблем розвитку обраної спеціальної області дослідження діяльності підприємства та обґрунтування управлінських рішень щодо їх розв'язання.
9. Здатність до розробки та обґрунтування управлінських рішень щодо стратегічних змін та контролю їх впливу на результати економічної діяльності підприємства.
10. Здатність проектувати та удосконалювати систему планування і контролю діяльності підприємства.
11. Здатність оцінювати рівень економічної безпеки бізнесу, обстежувати динаміку ринкової

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

1. Уміння застосовувати знання і розуміння для розв'язання задач, які характерні для економіки.
2. Вміти використовувати методи та методики проведення наукових та прикладних досліджень.
3. Знати методологію системних досліджень, методів дослідження та аналізу складних об'єктів та процесів, розуміти їх складність, їх різноманітність, багатofункціональність для розв'язання прикладних завдань у галузі професійної діяльності.

4. Розуміти необхідність бути наполегливим у досягненні мети та якісного виконання робіт у професійній сфері.
5. Обґрунтовувати та управляти проектами або комплексними діями.
6. Проводити дослідження розвитку соціально-економічних систем та презентувати отримані результати.
7. Вибирати та використовувати необхідний науковий, методичний і аналітичний інструментарій для управління економічною діяльністю.
8. Збирати, обробляти та аналізувати статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, необхідні для вирішення комплексних економічних завдань.
9. Вміти обґрунтовувати фінансові результати діяльності підприємства.

3. Програма навчальної дисципліни

Розділ 1. Економіка виробництва

Тема 1. Підприємство первинна ланка народного господарства

Поняття і цілі створення підприємства. Місія підприємства. Напрямки діяльності. Правові основи функціонування. Закон про підприємство. Статут підприємства. Колективний договір. Класифікація підприємств за певними ознаками. Добровільні об'єднання підприємств: асоціації, корпорації, консорціуми, концерни і т.д.

Тема 2. Кадри підприємства та продуктивність праці

Трудові ресурси. Кадри підприємства, їх склад і структура. Класифікація персоналу підприємства. Підготовка кадрів в Україні. Визначення чисельності. Кадрова політика. Продуктивність праці. Методи вимірювання та показники рівня продуктивності праці (вартісні, натуральні, трудові).

Тема 3. Основні фонди та виробнича потужність підприємства

Поняття і класифікація основних фондів підприємства. Структура основних фондів та фактори що на неї впливають. Облік та оцінка основних фондів. Види і показники зношення основних фондів. Амортизація основних фондів. Норма амортизації. Річні норми амортизації. Методи нарахування амортизації. Ремонт та інші види поліпшення основних фондів, порядок їх фінансування. Показники використання основних фондів. Виробнича потужність підприємства, методи її визначення. Шляхи підвищення ефективності використання основних фондів підприємства в сучасних умовах.

Тема 4. Оборотні фонди і оборотні засоби підприємства

Поняття та матеріальний склад оборотних фондів та оборотних засобів підприємства. Структура оборотних засобів підприємства. Джерела формування оборотних засобів. Показники використання матеріальних ресурсів. Нормування оборотних засобів підприємства. Оборотність оборотних засобів, показники оборотності. Значення та шляхи покращення використання оборотних засобів в сучасних умовах.

Тема 5. Якість продукції та економічна ефективність її підвищення

Поняття якості продукції. Технічний рівень продукції. Показники якості продукції. Методи оцінки якості продукції. Економічний механізм управління якістю продукції. Стандартизація продукції. Міжнародні стандарти. Державні стандарти. Сертифікація продукції. Економічна ефективність підвищення якості продукції. Шляхи забезпечення виробництва високоякісної продукції.

Тема 6. Собівартість продукції

Поняття і види собівартості продукції. Показники собівартості продукції. Групування витрат, що формують собівартість продукції. Класифікація витрат за економічними елементами. Класифікація витрат за статтями калькуляції. Кошторисне витрат і калькуляція собівартості продукції. Джерела і шляхи зниження собівартості продукції.

Розділ 2. Організація виробництва.

Тема 1. Організація виробничого процесу в просторі і часі

Поняття і структура виробничого процесу. Основні, допоміжні та обслуговуючі процеси виробництва. Прості і складні виробничі процеси. Принципи раціональної організації виробничого процесу. Виробничий цикл. Види руху виробу в процесі виробництва. Шляхи скорочення тривалості виробничого процесу.

Виробнича структура підприємства. Фактори, які впливають на формування виробничої структури. Склад основних та допоміжних цехів і обслуговуючих господарств підприємства. Технологічна, предметна і змішана спеціалізація цехів і ділянок. Типи виробничих структур. Генеральний план підприємства. Основні правила розташування на генеральному плані частини виробничої структури.

Тема 2. Типи виробництва

Визначення типу виробництв. Техніко-економічна характеристика типів виробництва: масового, серійного, одиничного. Визначення типів виробництва підприємства. Поняття і показники організаційно-технічного рівня виробництва.

Тема 3. Методи організації виробництва

Методи організації виробництва. Фактори, які впливають на вибір методів організації виробництва. Форми непоточних методів: технологічна, предметно-групова, змішана. Області і умови застосування непоточних методів. Характерні риси поточного методу організації виробництва. Класифікація поточних ліній. Розрахунки параметрів поточних ліній. Особливості організації автоматичного виробництва. Організація гнучкого виробництва.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	усього	у тому числі				
		л	п	конс	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7
Тема 1. Підприємство первинна ланка народного господарства	14	4	2	2		8
Тема 2. Кадри підприємства та продуктивність праці	10	2	2	2		6
Тема 3. Основні фонди та виробнича потужність підприємства	16	4	4	2		10
Тема 4. Оборотні фонди і оборотні засоби підприємства	12	2	2	2		10
Тема 5. Якість продукції та економічна ефективність її підвищення	10	2	2	2		6
Тема 6. Собівартість продукції	10	2	2	2		6
Разом за Розділом 1	72	16	14	12		46
Тема 1. Організація виробничого процесу в просторі і часі	8	2	2	2		6
Тема 2. Типи виробництва	6	2	2	2		4
Тема 3. Методи організації виробництва	4	2	-	4		4

Разом за Розділом 2	18	6	4	8		14
Усього годин	120	22	18	20		60

Теми семінарських (практичних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Підприємство первинна ланка народного господарства	2
2	Кадри підприємства та продуктивність праці	2
3	Основні фонди та виробнича потужність підприємства	4
4	Оборотні фонди і оборотні засоби підприємства	2
5	Якість продукції та економічна ефективність її підвищення	2
6	Собівартість продукції	2
7	Організація виробничого процесу в просторі і часі	2
8	Типи виробництва	2

Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Підприємство первинна ланка народного господарства	8
2	Кадри підприємства та продуктивність праці	6
3	Основні фонди та виробнича потужність підприємства	10
4	Оборотні фонди і оборотні засоби підприємства	10
5	Якість продукції та економічна ефективність її підвищення	6
6	Собівартість продукції	6
7	Організація виробничого процесу в просторі і часі	6
8	Типи виробництва	4
9	Методи організації виробництва	4

Методи навчання

Методи навчання є взаємопов'язаною діяльністю викладача і студентів, спрямованою на засвоєння ними нових знань, набуття умінь і навичок, їх виховання і загальний розвиток.

При викладанні навчальної дисципліни «Основи виробництва: Економіка і організація виробництва» за основу прийнято методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності, які включають в себе словесні, наочні й практичні методи.

Основна вага належить словесним методам навчання, так як головна їх особливість у тому, що інформація подається студентам через слово викладача, а

сприймання здійснюється через її слухання. Найпоширеніший метод викладу – *лекція* – інформативно-доказовий виклад великого за обсягом, складного за логічною побудовою навчального матеріалу. Відрізняється строгістю викладу і передбачає ретельну підготовку викладача. Науковий і фактичний лекційний матеріал відображає вузлові питання дисципліни. Лекційний метод передбачає ознайомлення студентів з планом, що допомагає стежити за послідовністю викладу матеріалу. Важливою психолого-педагогічною умовою ефективності проведення лекції є міра пізнання лектором самого себе: використовувати свої можливості, власні творчі пошуки, а не прагнути лише до копіювання навіть і кращих зразків.

На особливу увагу заслуговують і практичні методи навчання такі як *вправи і дослідні роботи*.

Методи контролю

Контроль рівня знань студентів щодо засвоєння ними тем з дисципліни «Основи виробництва: Економіка і організація виробництва» здійснюється під час практичних занять на підставі:

- *усного опитування*, яке включає перевірку знань відповідного теоретичного матеріалу та правильність виконання самостійних домашніх завдань;

- *письмового контролю* (аудиторної тематичної короткострокової контрольної роботи), що включає відкриті запитання та пропозиції: 1) дати визначення змісту основних фундаментальних понять теорії фінансів, класифікації основних фінансових понять; 2) провести розрахунки величини капіталу підприємства, вартості цінних паперів, дивідендів, орендної плати та ін.; 3) навести власні змістовні приклади для ілюстрації розуміння специфіки фінансових понять тощо.

Написання студентом кожної тематичної письмової контрольної роботи, запропонованої викладачам протягом семестру для академічної групи, є обов'язковою умовою для його підсумкової атестації і визначення результату підсумкового оцінювання з дисципліни «Основи виробництва: Економіка і організація виробництва».

Підсумковий контроль з «Основи виробництва: Економіка і організація виробництва» відбувається у формі модульних контрольних робіт, яка включає в себе як теоретичний матеріал, так і практичні завдання.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання		Самостійна робота	МКР 1	МКР 2 (тести)	Сума
Лекційний модуль (22 год)	Практичний модуль (18 год)				
10	10	10	5	25	60

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	відмінно	Зараховано
82-89	добре	
74-81		
64-73		
60-63	задовільно	
35-59	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Рекомендована література

Основна

1. Господарський кодекс України: Офіційний текст. – К.: Кондор, 2003. - 208 с.
2. Закон України «Про власність» від 26 березня 1991 р. // Голос України. – 1991. – 7 лютого.
3. Закон України «Про господарські товариства» від 19 вересня 1991 р. // Відомості Верховної Ради України – 1991. – №49.
4. Закон України «Про інвестиційну діяльність» // Там само. – 1992. – № 10.
5. Закон України «Про оплату праці» від 24 березня 1995 р. // Урядовий кур'єр. – 1995. – 18 травня.
6. Закон України «Про оподаткування прибутку підприємств» від 28 грудня 1997 р. // Там само. - 1997, – 6 червня.
7. Бойчик І.М., Харів П.С., Холчан М.І. Економіка підприємств: Навч. посібник. – Львів, 2000.
8. Грузинов В.П. и др. Экономика предприятия: Учеб. для вузов / Под ред. проф. В.П. Грузинова. – М.: ЮНИТИ, 1998.

9. Економіка підприємства: Навч. посіб. для студентів ВНЗ / Гетьман О.О., Шаповал В.М. – К.: Центр навч. л-ри, 2006.
10. Економіка підприємства: Навч. посіб. / Цал-Цалко Ю.С., Холод Б.І – Ж.: ЖІТІ, 2000.
11. Економіка підприємства: Навч. посібник / А.В. Щегда, Т.М. Литвиненко, М.П. Нахаба та ін.; За ред. А.В. Шегди. – К.: Знання–Прес, 2001.

Допоміжна

1. Економіка підприємства: Навч. – метод. посіб. для самост. вивч. дисципліни / Г.О. Швиданенко, С.Ф. Покропивний та ін. – К.: КНЕУ, 2000.
2. Економіка підприємства: опорний конспект лекцій / Н.М. Ушакова, Л.О. Лігоненко, М.М. Скотнікова, І.О. Чаюн. – К.: КНТЕУ, 2002.
3. Економіка підприємства: Підручник. – В 2 т. / За ред. С.Ф. Покропивного. – К.: КНЕУ, 2001.
4. Економіка підприємства: Посібник / За ред. П.С. Харіва. – Т.: Екон. Думка, 2000.
5. Економіка торговельного підприємства. Підручник для вузів. (За ред. проф. Н.М. Ушакової) – К.: «Хрещатик», 1999. – 800 с.
6. Зайцев Н.Л. Экономика организации: Учебн. – М.: «Екзамен», 2000.
7. Зубовський В.М. Економіка підприємства. – К.: Українсько–фінський ін-т менеджменту і бізнесу, 1999.
8. Кулішов В.В. Економіка підприємства: теорія і практика: Навч. посібник. – К.: Вікар, 2001.
9. Примак Т.О. Економіка підприємства: Навч. посіб. – КГ: Вікар, 2001.

Інформаційні ресурси

www.banker.com.ua – газета «Банківські новини»;
www.business.ua – журнал «Бизнес»;
www.dsnews.com.ua – газета "Деловая Столица";
www.kommersant.ua – газета "Коммерсант-Украина";
www.companion.ua – журнал "Компаньон";
www.kontrakty.com.ua – газета "Контракты".
<http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1023-12> – Офіційний сайт Верховної Ради України

Примітки:

1. Робоча програма навчальної дисципліни є нормативним документом закладу вищої освіти і містить виклад конкретного змісту навчальної дисципліни, послідовність, організаційні форми її вивчення та їх обсяг, визначає форми та засоби поточного і підсумкового контролю.
2. Розробляється викладачем. Робоча програма навчальної дисципліни розглядається на засіданні кафедри і затверджується завідувачем кафедри.
3. Формат бланка – А4 (210×297 мм).